

de Rijdende Rechter

Zaaknummer: 09630

Datum uitspraak: 19 oktober 2009

Plaats uitspraak: Zaandam

Bindend Advies

in het geschil tussen:

de heer en mevrouw H.R. Kuils en R.J. Kuils- de Koning
te Hellevoetsluis
verder te noemen: **Familie Kuils,**

tegen:

Gemeente Hellevoetsluis
te Hellevoetsluis
verder te noemen **Gemeente Hellevoetsluis,**
vertegenwoordigd door wethouder H.T. Joosten,

gegeven door mr. F.M. Visser, verder te noemen de rijdende rechter.

De procedure.

Partijen zijn schriftelijk overeengekomen dit geschil door middel van een bindend advies op basis van het bindend advies reglement "De Rijdende Rechter" editie september 2003 te laten beslechten.

De vordering van Familie Kuils is opgenomen in de bindend advies overeenkomst.

De rijdende rechter heeft kennis genomen van alle door partijen overgelegde

de Rijdende Rechter

stukken.

Het geschil is behandeld op de hoorzitting van 15 juli 2009, welke is gehouden te Hellevoetsluis.

Partijen zijn behoorlijk opgeroepen voor de hoorzitting.

Voorafgaande daaraan heeft de rijdende rechter zich begeven naar de plaats van ligging van het in deze procedure bedoelde riool en heeft hij deze in het bijzijn van partijen bezichtigd. Voor die gelegenheid was dat riool door Gemeente Hellevoetsluis opgegraven. Daarbij was tevens aanwezig E. Merxck als deskundige. Partijen zijn in de gelegenheid gesteld op- en aanmerkingen te maken.

Partijen zijn op de hoorzitting verschenen en hebben hun standpunten toegelicht.

De deskundige heeft mondeling verslag uitgebracht.

Tijdens de hoorzitting is namens Gemeente Hellevoetsluis voorgesteld om vooruitlopend op de uitspraak in deze zaak het al openliggende riool te herstellen, op kosten van ongelijk, tegen een prijs van € 350,--. Familie Kuils is daarmee akkoord gegaan.

Hierna is de uitspraak bepaald op vandaag.

Vaststaande feiten.

In deze procedure mag van de volgende feiten worden uitgegaan, omdat deze voldoende zijn komen vast te staan.

1. Familie Kuils is sinds 1998 eigenaar van het woonhuis staande en gelegen aan De Brinio 10 te Hellevoetsluis. Het huis dateert van 1981. Het huis grenst met de voorzijde aan de openbare weg (stoep).
2. Het huisriool watert aan de voorzijde van de woning via een in

de Rijdende Rechter

gemeentegrond ingegraven verbindingsbuis (verder te noemen: perceelaansluitleiding) af op het ongeveer 5 tot 7 meter verderop gelegen gemeentelijke hoofdriool. Deze perceelaansluitleiding heeft een diameter van 125 mm, hetgeen voor al dergelijke leidingen binnen de gemeente is voorgeschreven.

3. Voor de voordeur van de Familie Kuils was tussen het huisriool en de perceelaansluitleiding een verbindingstuk met inspectiebuis (afgesloten met schroefdeksel) ingegraven, die in verband met de hierna te bespreken verstopping en omleiding door Familie Kuils is verwijderd.
4. Ter hoogte van de aansluiting van de perceelaansluitleiding op het openbare riool is een tweede verbindingstuk met inspectiebuis (eveneens afgesloten met een schroefdeksel) ingegraven.
5. Boven het laatstgenoemde aansluitingspunt bevindt zich een gemeentelijke groenstrook, beplant met struiken (*Lonicera*) die normaal gesproken niet diep wortelen. Toch hebben wortels kans gezien in de inspectiebuis en verder in de buis in te groeien, waarna zij een dusdanige verstopping hebben veroorzaakt, dat de afvoer van rioolwater vanuit het huis van Familie Kuils werd geblokkeerd. Doorspuiten hielp niet.
6. Teneinde toch rioolwater te kunnen afvoeren heeft Familie Kuils de perceelaansluitleiding voor haar woning opgegraven en afgekoppeld van haar huisriool, waarna zij dat huisriool heeft aangesloten op de perceelaansluitleiding van de burens.
7. Binnen de gemeente Spijkenisse geldt een Gemeentelijk Rioleringsplan voor de jaren 2007-2011. Daarin is niets geregeld over de beheersgrens tussen het openbare gemeenteriool en particuliere huisriolen.

De vordering van Familie Kuils.

Familie Kuils vorderde kort gezegd dat Gemeente Hellevoetsluis zou worden verplicht tot opheffing van de hiervoor bedoelde verstopping, dan wel tot vergoeding van de daartoe door Familie Kuils te maken kosten. Gelet op hetgeen daarover tijdens de hoorzitting nader is overeengekomen, is die vordering in die zin gewijzigd, dat Familie Kuils thans wil dat voor recht wordt verklaard dat Gemeente Hellevoetsluis de inmiddels uitgevoerde reparatie voor eigen rekening

de Rijdende Rechter

neemt.

Standpunten van partijen.

Partijen blijken kort en goed verdeeld over de vraag wie aansprakelijk is voor de inmiddels door Gemeente Hellevoetsluis herstelde verstopping in de perceelaansluitleiding ter hoogte van de aansluiting op het gemeentelijk hoofdriool.

Familie Kuils meent dat dit Gemeente Hellevoetsluis is, waarbij Familie Kuils met name wijst op het gegeven dat de wortelingroei in het riool op gemeentegrond is veroorzaakt, door boven dat riool geplante bomen en struiken.

Gemeente Hellevoetsluis meent dat Familie Kuils daar zelf voor verantwoordelijk is, waarbij zij er om te beginnen op wijst dat binnen de gemeente al jaren het uitgangspunt wordt gehanteerd dat de eigenaar zelf verantwoordelijk is voor zijn riolaansluiting tot aan het hoofdriool. Dat zou zijn geregeld in een verloren gegane verordening en/of voortvloeien uit de voorwaarden van de toentertijd afgegeven aansluitvergunningen.

Overigens is Gemeente Hellevoetsluis van mening dat wortelingroei alleen kan plaatsvinden bij een al beschadigde rioolbuis. Iets anders is in elk geval niet door Familie Kuils aangetoond.

Bevindingen tijdens het locatiebezoek en verslag van de deskundige.

Tijdens het locatiebezoek heeft de rijdende rechter gezien dat de schroefdeksel van de inspectiebuis boven het aansluitpunt op het hoofdriool kapot was. Volgens de deskundige is dat de reden geweest van de wortelingroei. Indien die deksel niet kapot was geweest dan waren daar geen wortels in gaan groeien. Uit te sluiten valt dat die deksel door de wortels kapot is gemaakt.

de Rijdende Rechter

Beoordeling van het geschil.

Allereerst moet onderzocht wie het beheer en onderhoud heeft van de in deze procedure bedoelde perceelaansluitleiding, ter plaatse waar deze beschadigd is.

Voorop gesteld moet worden dat beheer en onderhoud van het openbare riool tot de gemeentelijke huishouding en daarmee tot de taken van de gemeente behoort. De gemeente is bevoegd op dat gebied regels te stellen, die niet afhankelijk zijn van de vraag wie nu precies eigenaar is, vgl. artikel 108 Gemeentewet. Zo kan in een gemeentelijke verordening de beheersgrens worden aangegeven tussen het particuliere en openbare riooldeel¹. In veel gemeenten is dat ook gebeurd, door het aannemen van een aansluitverordening. In de regel is daarin bepaald, dat deze beheersgrens is gelegen bij het (veelal op het erf van de gebruiker) gelegen aansluitpunt met controlebuis op het huisriool.

Niet gebleken is dat binnen de gemeente Spijkenisse een dergelijke verordening van kracht is. Weliswaar is gesteld dat die verordening ooit wel is vastgesteld, maar daarvan is geen enkel bewijs geleverd. Niet nagegaan kan worden of die verordening, zoals nog is geopperd, bij een brand in de zeventiger jaren verloren is gegaan. Wellicht zou een en ander ook geregeld kunnen worden in het Gemeentelijk Riool Plan (GPR), dat is gebaseerd op artikel 4.22 van de Wet Milieubeheer. Dat is echter niet gebeurd. Overigens meent de rijdende rechter dat dit onvoldoende zou zijn, maar daarover wordt in het land verschillend gedacht.

Het moet er daarom voor worden gehouden, dat publiekrechtelijk geen voor Familie Kuils bindende beheersgrens is vastgesteld.

Dat brengt met zich mee dat moet worden teruggevallen op het privaatrecht en meer in het bijzonder op de vraag aan wie het beschadigde stuk riool in eigendom toebehoort. Behoort dit aan de gemeente in eigendom toe, dan moet de gemeente het ook onderhouden. Behoort het echter aan Familie Kuils toe, dan moet zij zelf

¹ Parlementaire geschiedenis artikel 5.20 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek Kamerstukken II 2005-2006, nr. 29 834, nr 9, Tweede nota van wijziging, pagina 7.

de Rijdende Rechter

voor herstel zorgdragen.

Het is een misverstand, dat de eigenaar van de grond ook altijd eigenaar is van de daarin liggende buizen en ‘dus’ ook zou hebben te zorgen voor het onderhoud daarvan. Artikel 5.20 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek gaat immers uit van een afzonderlijk eigendom van ‘netwerken’ van ondergrondse rioolleidingen, ongeacht de eigendom van de grond waarin deze leidingen liggen. De eigendom van een dergelijk netwerk behoort toe aan de bevoegde aanlegger daarvan of diens rechtsopvolgers. Men kan dus eigenaar zijn van tot dat netwerk behorende, in andermans grond liggende rioolbuizen.

Daarmee is echter nog niet de vraag beantwoord, waar vervolgens de precieze eigendomsgrens ligt tussen het netwerk van het openbare gemeenteriool en dat van het huisriool van Familie Kuils. Daarbij komt het niet zozeer aan op de vraag wie het betreffende stuk buis heeft neergelegd, maar van welk netwerk dat stuk buis volgens verkeersopvatting deel uitmaakt (bestanddeel, vgl. artikel 3.4 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek). Netwerken in de zin van de wet zijn immers functionele eenheden, die ook als zodanig moeten worden begrensd. Bij de beantwoording van deze grensvraag spelen zowel maatschappelijke als technische aspecten een rol.²

In het onderhavige geval vormt de perceelsgrens, of liever het vlak daarvoor gelegen aansluitpunt met inspectiebuis, eigenlijk de enig kenbare en praktisch werkbare grens tussen het openbare riool en het huisriool, die daarom ook niet voor niets door het merendeel van de Nederlandse gemeenten als beheersgrens wordt aangehouden. Dat komt ook overeen met hetgeen een grote meerderheid van de bevolking als juist ervaart.

De door de Gemeente Hellevoetsluis aangehouden beheersgrens is, hoewel niet volstrekt ongebruikelijk, weinig praktisch, nu deze ertoe leidt dat particulieren moeten overgaan tot het verrichten van onderhoudswerkzaamheden in

² Parlementaire geschiedenis artikel 5.20 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek Kamerstukken I 2006-2007, nummer 29 834, C, Memorie van antwoord pagina 3.

de Rijdende Rechter

gemeentegrond. Verder wordt daarmee de relatie tussen weg-, plantsoen- en rioleringsbeheer miskend. Tenslotte geeft deze grens aanleiding tot problemen bij de vervanging van het hoofdriool, nu burgers toch moeilijk gedwongen kunnen worden om bij zo'n gelegenheid over te gaan tot vervanging van en/of aanpassingen aan de op zichzelf nog in goede staat verkerende perceelaansluitleiding.

Gelet op het voorgaande komt de rijdende rechter daarom tot de slotsom dat de grens tussen het openbare gemeenteriool en het huisriool, bij gebreke van een andersluidende publiekrechtelijke regeling, naar verkeersopvattingen inderdaad bij het aansluitpunt op het huisriool moet worden gelegd. Gemeente Hellevoetsluis was en is op die grond in beginsel gehouden tot het kosteloos verhelpen van verstoppingen in haar deel, zoals zij inmiddels heeft gedaan. Op dat beginsel mag als uitzondering worden aanvaard het geval dat de verstopping aantoonbaar is veroorzaakt door niet toegestaan gebruik en/of lozingen door de gebruiker van het huisriool.

Dat de voorwaarden verbonden aan de toentertijd afgegeven aansluitvergunning tot een andere beslissing zouden moeten leiden kan de rijdende rechter niet beamen. In die voorwaarden kan rijdende rechter immers niet lezen dat de *onderhoudsplicht* van de perceelaansluitleiding *ondubbelzinnig* op de rechthebbende van het huisriool wordt gelegd.

Gelet op het voorgaande hoeft niet meer te worden onderzocht of de in deze procedure bedoelde verstopping door wortelingroei op andere grond voor rekening en risico van Gemeente Hellevoetsluis zou moeten komen. Ten overvloede overweegt de rijdende rechter daarover nog wel het volgende. Met de deskundige is de rijdende rechter van oordeel dat een kapotte afsluitdeksel de meest waarschijnlijke oorzaak is van de verstopping, nu die de wortelingroei ten gevolge had en niet andersom. Overigens kan schade, die wel direct is veroorzaakt door het ingroeien van een ander zijn boom- en struikwortels, pas voor vergoeding in aanmerking komen, als die ander nalatig is geweest bij het verrichten van het gebruikelijke onderhoud, of heeft verzuimd maatregelen te nemen, toen hem duidelijk werd of moest zijn dat deze wortels schade

de Rijdende Rechter

aanrichtten. Van dergelijke nalatigheid is niet gebleken.

Op grond van het voorgaande ben ik van oordeel, dat als volgt moet worden beslist.

BESLISSING

Voor recht wordt verklaard dat Gemeente Hellevoetsluis verplicht was om de in deze procedure bedoelde verstopping voor Familie Kuils kosteloos te herstellen.

Dit bindend advies is gegeven door mr. F.M. Visser als rijdende rechter en uitgesproken te Zaandam op 19 oktober 2009.

Bindend Adviseur

Secretaris

Mr. F.M. Visser

Mr. S.T. Terstegge